

Pieni lähetyssanasto

Pieni lähetyssanasto

Tämän sanaston tavoitteena on helpottaa pohdintaasi lähetystyöstä, kirkon tehtävästä ja kirkon olemuksesta. Sen tausta-aineistoina ovat ennen kaikkea kirkkomme sekä Kirkkojen maailmanneuvoston ja Luterilaisen maailmanliiton laatimat lähetyssasiakirjat.

Sanasto on aloitettu vuonna 2014 ja sisältää seuraavat aiheet:

[Diakonia - Palveleminen](#)

[Evankelioiminen](#)

[Evankeliumi](#)

[Julistus](#)

[Kansainvälinen diakonia](#)

[Kansainvälinen vastuu](#)

[Kehitysyhteistyö](#)

[Kumppanuus](#)

[Lähetys](#)

[Lähetysjärjestö](#)

[Lähetystehtävä](#)

[Lähetystyö](#)

[Lähetystyöntekijä](#)

[Missionaalisuus – missionaarisuus](#)

[Monikulttuurisuus](#)

[Todistus - todistaminen](#)

[Uskontodialogi](#)

[Yhteiskunnallinen työ](#)

[Yhteys/Ykseys](#)

[Lähteet](#)

Tekstejä saa vapaasti käyttää. Lainauksiin tulee laittaa viitteissä olevat lähdetiedot. Parannusehdotuksia ja kysymyksiä voit lähettää osoitteella: vesa.hakkinen@evl.fi.

Diakonia - Palveleminen

Palveleminen tarkoittaa Jumalan kansan uskon ja toivon elämistä todeksi ja todistamista siitä, mitä Jumala on tehnyt Jeesuksessa Kristuksessa.¹

Diakonia on kristilliseen uskoon ja rakkauteen perustuvaa palvelua. Diakonian lähtökohtana ovat Jeesuksen esimerkki ja hänen opetuksensa. Jeesus kohtasi apua tarvitsevat, köyhät, sairaat ja syrjäytetyt, kuunteli heitä, paransi, auttoi ja julisti anteeksiantamuksen sanomaa. Jeesus sanoi, ettei Ihmisen Poika tullut palveltavaksi vaan palvelemaan. Samoin diakonia (palvelu) on erottamaton osa kirkon elämää, yksi kirkon perustunomerkeistä.²

Diakonia etsii, lievittää ja poistaa ihmisten hätää ja kärsimystä. Diakoniaan kuuluu myös yhteiskunnalliseen ja kansainväliseen vastuuseen herätteleminen.³ Se pyrkii auttamaan ja tukemaan erityisesti heikoimmassa asemassa olevia ja niitä, jotka jäävät kaiken muun avun ulottumattomiin tai ovat muutoin kestävämmässä tilanteessa elämässään.⁴

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolaisissa (KL 1, ' 2) sanotaan:
Tunnustuksensa mukaisesti kirkko julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimii muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi.

Kirkkojärjestys (KJ 4, ' 3) täsmentää diakoniaa seuraavasti:
Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta.

Kirkon yhteiskunnallinen työ liittyy läheisesti diakoniavastuuseen. Se tähtää vastuulliseen elämäntapaan ja yhteiskunnan rakenteitten oikeudenmukaisuuteen.⁵

Evankelioiminen

Evankelioiminen on hyvän sanoman, evankeliumin välittämistä. Seurakunta toteuttaa evankelioimistehtävänsä silloin, kun se pyrkii saattamaan kaikki alueellaan elävät ihmiset osalliseksi evankeliumista.

Kaikkia kristittyjä, kirkkoja ja seurakuntia kutsutaan viemään innokkaasti viestiä Jeesuksen Kristuksen evankeliumista, joka on pelastuksen ilosanoma. Evankelioiminen on vakaata mutta nöyrää uskon ja vakaumuksen jakamista toisten ihmisten kanssa.⁶

Evankeliumi on välitettävä niillä kielillä, symboleilla ja kuvilla, jotka ovat merkityksellisiä kussakin ajassa ja paikassa. Erityisesti on huolehdittava siitä, että haavoittuvassa asemassa olevat, mieleltään tai hengeltään vajavaiset sekä kielellisesti kehittymättömät voivat ottaa evankeliumin vastaan omana itsenään.⁷

Evankelioimisen tapoja on monia, samoin käsityksiä siitä, mitä evankeliointi on.⁸ Suomessa toteutetussa evankelioinnissa on perinteisesti pidetty keskeisenä julistusta.⁹ Jossain evankelioimisena pidetäänkin vain kirkon julistavaa ja kutsuvaa toimintaa, toisaalla taas evankelioinnin oleellisena osana nähdään ihmisten elinolojen parantaminen. Julistusta ja diakonista todistusta ei voi erottaa toisistaan, mutta niitä ei pidä myöskään sekoittaa. Ihmisten haavoittuvuutta hätätilanteissa ei tule käyttää hyväkseen, vaan evankelioimisen tulee aina tapahtua toisia kunnioittavasti ja vastuullisesti.¹⁰

”Kreikan sana evangelion, tarkoittaa hyvää uutista. Ei ole kyse meistä. Uutisen pitää olla hyvä sille, joka ottaa sen vastaan. Käännäyttämässä näin ei ole.” (Jooseop Keum, Maailmanlähetyksen ja evankelioimisen komission johtaja)¹¹

Evankeliumi

Evankeliumilla on kaksi merkitystä, jotka molemmat esiintyvät jo Uudessa testamentissa. Ensimmäisen mukaan evankeliumi on Jeesus Kristus; hänen elämänsä, toimintansa, puheensa, ristinkuolemansa, ylösnousemuksensa ja taivaaseen astumisensa. Toisen merkityksen mukaan evankeliumi on todistus Jeesuksesta ja hänen pelastusteostaan. Jälkimmäinen laajenee siihen, mitä evankeliumi vaikuttaa¹²: se vapauttaa ja muuttaa, kuten Jeesus sanoo omassa ohjelmanjulistuksessaan:

Herran henki on minun ylläni,
sillä hän on voidellut minut.
Hän on lähettänyt minut
ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman,
julistamaan vangituille vapautusta
ja sokeille näkönsä saamista,
päästämään sorretut vapauteen
ja julistamaan Herran riemuvuotta.¹³

Evankeliumi siis lahjoittaa ihmiselle itse Kristuksen ja vapauttaa elämään Jumalan lapsen elämää. Evankeliumi on ilosanoma koko luomakunnalle. Se koskee koko yhteistä elämää ja jokaista sen yksilöä.¹⁴ Jumala välittää koko ihmisestä ja evankeliumi osoittaa tämän. Siksi evankeliumi on välitettävä niillä kielillä, symboleilla ja kuvilla, jotka ovat merkityksellisiä kussakin ajassa ja paikassa, niin että evankeliumi voidaan elää aidosti todeksi kaikkina aikoina ja kaikissa paikoissa.

Julistus

Kirkko julistaa lakia ja evankeliumia. Tämä julistus toteutuu kehotuksena, ohjenuksena, lohdutuksena, rohkaisuna ja vapauttavana sanana.

Lähetystyössä (evankelioivalla) julistuksella (euangelidzô) on keskeinen sijasi, että Kristuksen vastaanottaminen edellyttää sellaista kerrontaa, joka on ihmisen käsityskyvyn rajoissa ja joka auttaa häntä ymmärtämään Kristuksen ainutlaatuisuuden.¹⁵ Diakonian julistus liittyy useimmiten vaikuttamiseen, lohdutukseen tai voimaannuttamiseen.¹⁶

Todistamisen (martyria) näkökulmasta kirkkona eläminen näkyy kolmella tavalla: yhteyden rakentamisena (koinonia), evankeliumin julistamisena (keerygma) ja palveluna (diakonia).¹⁷

Me olemme Kolmiyhteisen Jumalan palvelijoita. Jumala on antanut meille tehtävän, mission, julistaa hyvää sanomaa koko ihmiskunnalle ja luomakunnalle, erityisesti sorretuille ja kärsiville, jotka kaipaavat elämän täyteyttä. Lähetys – yhteisenä todistuksena Kristuksesta – on kutsu tulla ”aterialle Jumalan valtakunnassa” (Luuk. 14:15). Kirkon tehtävä on valmistaa pidot ja kutsua kaikki elämän juhliin.¹⁸

Raamatussa ”sana” ei ole vain puhetta, vaan vaikuttavaa sanaa. Jumalan sana saa aikaan sen, mitä se ilmaisee.¹⁹ Sanallinen toiminta on olennainen osa kirkon kansainvälistä toimintaa. Kyse ei siis ole pelkästään hädän lievittämisestä, vaan myös sen syiden etsimistä ja poistamista.²⁰

Kansainvälinen diakonia

Kansainvälinen diakonia on lähinnä Pohjoismaissa käytetty termi, jolla tarkoitetaan kirkkojen tai kristillisten järjestöjen tekemää kansainvälistä avustustoimintaa.²¹ Tähän kuuluvat paikallisten kirkkojen oman diakonian tukeminen, kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu, rauhan- ja sovinnontyö sekä ihmisoikeuksien puolustaminen.

Raamatun mukaan jokainen ihminen on Jumalan kuva ja sellaisenaan korvaamattoman arvokas. Ihmisarvo ja ihmisoikeudet eivät ole riippuvaisia mistään ulkoisesta. Jeesuksen puheitten ja toiminnan seuraaminen johtaa edellytyksettömään lähimmäisestä välittämiseen. Diakonisen periaatteen mukaisesti kansainvälinen diakonia toimii kaikkein köyhimpien ja syrjäytettyjen ihmisten, ihmisryhmien ja kansojen parissa. Siinä ei pyritä mielipiteen tai vakaumuksen muuttamiseen.²²

Kansainvälinen diakonia on osa kirkon kansainvälistä vastuuta (ks. seuraava sivu). Diakonian ohella kansainväliseen vastuuseen kuuluvat myös lähetystyö ja ekumenia.

Kansainvälinen vastuu

Kirkon kansainvälistä (globaalia) vastuuta voidaan tarkastella sekä Jumalan antamana tehtävänä, että nykyaikaiseen elämään liittyvänä ilmiönä.

Jeesus lähetti seuraajansa kaikkeen maailmaan julistamaan evankeliumia kaikille luoduilla (Mark. 16:15²³). Kristityt ovat siis alusta lähtien suuntautuneet omaa ympäristöään kauemmas. Kristuksen evankeliumin tähden kirkolla on alusta asti ollut vastuu, joka ulottuu aina ”maan ääriin saakka” (Apt. 1:8²⁴).

Kristillisiä kirkkoja on nykyisin kaikilla mantereilla. Kirkko on maailmanlaaja, globaali. Eläessään todeksi evankeliumia, kirkko laajenee yhä uusille alueille.

Kirkko Kristuksen ruumiina tuntee globaalin vastuunsa eri puolilla asuvista sisarista ja veljistä, mutta myös kaikista kanssaihmisistä ja koko luomakunnasta. Globaalilla kirkolla on globaali vastuu. Kaikkialle levinnyt kirkko ei voi ajaa vain yhden kansan tai kulttuurin etua.²⁵ Jokaisella sen seurakunnalla on osansa maailmanlaajasta vastuusta, keskinäisestä vastavuoroisuudesta. Kaikki voivat jakaa siitä, mitä Jumala on lahjaksi antanut. (2. Kor. 8:1-15²⁶).

Kirkon kansainvälinen vastuu näkyy käytännössä:

- evankeliumin jakamisena yhä uusilla maantieteellisillä ja kulttuurisilla alueilla.
- huolenpitoa kaikista niistä, joihin kirkko ulottuu riippumatta siitä, ovatko he kirkon jäseniä. Diakonisen vastuun kantamista maamme rajojen ulkopuolella kutsutaan kansainväliseksi diakoniaksi.
- Profeetallista kutsumustaan toteuttaessaan kirkko puolustaa kaikkein heikoimpia ja heitä, jotka eivät saa ääntään yksin kuuluville.
- Kristillinen kirkko on jakautunut lukuisiin eri tunnustuskuntiin. Yhteyden etsimistä kristittyjen välillä sanotaan ekumeeniseksi toiminnaksi.
- Suomeen muualta muuttaneet ovat osa kansainvälisyyttä. Kirkon elämään kuuluu vieraanvaraisuus, joka avaa ovet ja pyrkii tukemaan kielellisesti, kulttuurisesti ja hengellisesti erilaisesta perinteestä saapuneita.²⁷
- Suomesta on vuosisatojen ajan lähdetty muualle maailmaan. Kansainväliseen vastuuseen kuuluu myös ns. ulkosuomalaisista huolehtiminen.
- Sekä Suomessa että muualla liikkuessamme kohtaamme toisten uskontojen edustajia. Näissä kohtaamisissa on apua dialogisuudesta. Uskontodialogin eri muodot ovat tärkeä osa kirkon kansainvälistä vastuuta.

Kehitysyhteistyö

Kehitysyhteistyöllä pyritään vähentämään köyhyyttä kehitysmaissa ja poistamaan globaalia eriarvoisuutta. Suomen valtion kehitysyhteistyössä kansalaisjärjestöillä – mukaan lukien kristilliset organisaatiot – on nykyisin vahva merkitys.²⁸

Vuodesta 2003 YK:n johdolla on alettu puhua ihmisoikeusperustaisesta (tai oikeusperustaisesta) kehitysyhteistyöstä. Se lähtee YK:n ihmisoikeusjulistuksen mukaisesti siitä, että kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Käytännön työssä pyritään siihen, että nämä oikeudet toteutuvat myös köyhimpien ja syrjityimpienkin ihmisten kohdalla. Tällöin ei katsota vain niihin mahdollisuuksiin, joita kullakin yksilöllä on oman elämäntilanteensa parantamiseksi. Kyse on oikeuksista ja niiden toteutumisesta. Oikeuksien toteutumisessa puolestaan yhteisöllä (yhteiskunnalla) on oma vastuunsa.²⁹

Kirkkojen ja kristillisten järjestöjen työssä kehitysyhteistyöllä on merkittävä sija. Kehitysyhteistyön katsotaan kuuluvan kokonaisvaltaisesti ymmärrettyyn lähetystehtävään. Se on eräs rakkauden palvelun toteuttamismuoto.³⁰

Kumppanuus

Kumppanuudesta on tullut keskeinen käsite kirkon lähetystehtävää koskevassa keskustelussa. Kumppanuus on vastavuoroisuutta, yhdessä oppimista ja toinen toisensa haastamista, ihmisten, voimavarojen ja taitojen jakamista sekä yhtäläistä valtaa päätöksenteossa.

Vallankäytön puhuminen ja vallan jakaminen on ollut haasteellista. Tähän on ollut sekä teologisia että taloudellisia syitä. Tansanian evankelis-luterilaisen kirkon piispa Joseph Kibira (1925-1988) totesi kuitenkin: "Yksikään kirkko ei ole niin köyhä, ettei sillä olisi jotain annettavaa toisille. Eikä yksikään kirkko ole niin rikas, ettei se voisi oppia muilta."³¹

Kristittyjen enemmistö asuu nykyisin maantieteellisesti meistä katsottuna etelässä ja idässä. Tämä on johtanut myös kumppanuuksien uudelleenarviointiin.³² Suomessa järjestettiin keväällä 2014 ensimmäinen kirkon koolle kutsuma lähetyskumppanuusneuvottelu. Siihen osallistui edustajia kirkkoista eri puolilta maailmaa, kirkkomme lähetysjärjestöistä sekä ekumeenisista organisaatioista. Neuvottelun aikana vahvistui halu rakentaa tasavertaista kumppanuutta.³³

Lähetys

Sanan "lähetys" perusmerkitys yleiskielessä tarkoittaa asian, viestin tai henkilön lähettämistä. Kirkossa sana esiintyy useimmiten yhdyssanan yhteydessä: lähetysjärjestö, lähetyskutsumus, lähetys sihteeri, lähetystehtävä, lähetystyö. Kirkon lähetysstrategian teologisissa perusteissa se on määritelty seuraavasti:

Tässä strategiassa käytetään käsitettä lähetys tai missio kuvaamaan kirkon missionaarista olemusta. Kirkon tehtävä on levittää evankeliumia ja palvella lähimmäistä, koko ihmiskuntaa. Käsitettä lähetystyö käytetään puhuttaessa seurakuntien ja kirkon työmuodoista Suomessa ja kuvattaessa käytännön toimintaa ulkomailla.³⁴

Kysymys on siis kirkkona olemisesta: "Kirkon tehtävä" eli "kirkon missio" käsittää kaiken, minkä Herra on käskenyt kirkon suorittaa.³⁵ Tämä lähetys on kokonaisvaltaista. Usein todetaan, että lähetys on sanan julistusta ja rakkauden palvelua. Käytännössä se siis tarkoittaa kaikkea sitä, mitä kirkko toteuttaa antaessaan yhteistä todistusta Jumalan rakkaudesta. Kirkkolaissa tämä on ilmaistu seuraavasti:

Toteuttaakseen kirkon tehtävää seurakunta huolehtii jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä. (KL 4:1)³⁶

Oleellista on, että lähetystä toteuttaessaan kirkko osallistuu kolmiyhteisen Jumalan toimintaan tässä maailmassa. Kirkko, seurakunta eikä yksittäinen kristittykään voi "ulkoistaa" lähetystä.³⁷ Kirkko on syntynyt tätä Jumalan lähetystä varten ja siksi lähetys on kirkon olemassaolon syy. Kirkolla ei ole lähetystä, vaan lähetyksellä on kirkko.³⁸ Lähetys toimii siten myös kaiken kirkon toiminnan mittarina. Sen esittämä kysymys toiminnalle on: edistääkö tämä yhteistä todistustamme Jumalan rakkaudesta meitä ja koko luomakuntaa kohtaan?³⁹

Lähetysjärjestö

Lähetysjärjestö on ulkomaiseen työhön erikoistunut seurakuntien palvelujärjestö.⁴⁰

Kirkko ja seurakunnat tarvitsevat kirkon lähetysjärjestöjä oman lähetysvastuunsa toteuttamisessa työalueilla. Kirkon lähetysjärjestöjen työhön ulkomailla kuuluu evankeliumin julistaminen, uusien seurakuntien perustaminen ja diakonia. Käytännön työssä oleellisia alueita ovat myös koulutus ja vaikuttamistoiminta. Työ toteutetaan useimmiten yhteistyössä paikallisen kirkon kanssa. Jos tällaista yhteistyökumppania ei vielä ole, päämääränä on kirkon syntyminen.

Kirkon lähetysjärjestöksi pääseminen edellyttää sopimuksen solmimista.⁴¹ Kirkon lähetysjärjestöinä toimivat:

- Evankelis-luterilainen Lähetisyhdistys Kylväjä
- Medialähetys Sanansaattajat
- Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys
- Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
- Suomen Lähetysseura
- Suomen Pipliaseura
- Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Sopimuksen kirkon kanssa on solminut myös Kirkon Ulkomaanapu. Se toimii diakonisista lähtökohdista ja on osa kirkon yhteistä todistusta.⁴² Sen tekemää työtä kutsutaan kansainväliseksi diakoniaksi. Siksi se on perinteisesti lueteltu tässä yhteydessä erikseen.⁴³

Lähetystehtävä

”Lähetystehtävä” on synonyymi lyhemmälle ilmaisulle ”lähetykset”.

Lähetystehtävän sijaan voitaisiin puhua kirkon tehtävästä. Sana viittaa kirkon tehtävän ulospäin suuntautuvaan luonteeseen, missionaarisuuteen.

Kirkon lähetystehtävään kuuluvat niin evankeliumin julistaminen kuin laaja-alainen ihmisten auttaminen. Siksi se johtaa paneutumaan myös yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden kysymyksiin ja elämään solidaarisena niiden kanssa, joiden ihmisarvo on poljettu maahan. Kirkon missionaarisuus merkitsee sen vakavasti ottamista, että evankeliumi on kokonaisvaltainen voima koko ihmisen uudistamisessa.⁴⁴

Lähetystyö

”Lähetystyön tavoitteena on elävän uskon ja seurakunnan syntyminen ja kasvaminen kaikkialla.”⁴⁵ Tässä on lyhyesti ilmaistuna se, miten kirkko vastaa Jeesuksen antamaan lähetyskäskyyn (Matt. 28:18-20⁴⁶). Perinteisesti lähetystyönä on pidetty nimenomaan maamme rajojen ulkopuolelle suuntautuvaa toimintaa, jota on toteutettu lähettämällä työntekijöitä ja muista resursseja.

Nykyaikana lähetystyön suunta ei enää ole yksipuolisesti pohjoisesta etelään. Suomessa toimii monia lähetystyöntekijöitä, joille tämä maa on lähetyskenttä. Seurakuntien omassa toiminnassa lähetystyö lähellä on jatkuvasti kasvava haaste. Silti ”toisaalle meneminen” on yhä oleellinen osa lähetystyöksi kutsuttua seurakunnan vastuuta. Vain yksi kolmannes maailman ihmisistä on kristittyjä ja neljännes maailman väestöstä ei ole lainkaan kohdannut evankeliumia. Kirkon lähetystyössä suuntaudutaan erityisesti sinne, missä kristillinen todistus on vähäistä tai sitä ei ole lainkaan.⁴⁷ Työmuotona lähetystyöllä tarkoitetaan myös kirkon ja seurakuntien kotimaassa tapahtuvaa lähetystyön resursointia ja tuloksista kertomista.

Lähetystyö on seurakunnan vastuulla. Kirkkojärjestys ilmaisee asian näin:

Seurakunnan ja sen jäsenten tulee edistää lähetystyötä, jonka tarkoituksena on evankeliumin levittäminen niiden keskuuteen, jotka eivät ole kristittyjä. Toiminnasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä lähetystyön johtosäännössä.” (KJ 4:4)⁴⁸

Lähetystyö on kokonaisvaltaista. Siinä huomioidaan ihmisen tarpeet ja oikeudet. Kyse ei ole omasta tarpeesta auttaa, vaan siihen kuuluu ihmisten vuorovaikutteinen kuuleminen. Näin se seuraa Jeesuksen esimerkkiä ihmisten kohtaamisessa. Rakkauden tekoja ja hyvän sanoman julistamista ei eroteta, vaan liitetään ne toisiinsa.⁴⁹

Lähetystyöntekijä

Lähetystyöntekijä on evankeliumin palvelija, joka vie viestiä Jumalan pelastavasta rakkaudesta.

Luterilaisen ajattelun mukaan jokaiselle kristitylle kuuluu tämä todistajan tehtävä. Oman maan ulkopuolelle suuntautuvaa työtä on perinteisesti kutsuttu lähetystyöksi ja siten siinä toimivaa lähetystyöntekijäksi.⁵⁰

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa lähetystyöntekijällä tarkoitetaan seurakunnan kutsumaa ja lähetystyöhön lähettämää, lähetyjärjestön palveluksessa olevaa henkilöä.⁵¹ Oman ammattitaidon lisäksi lähetystyöntekijä saa erityiskoulutuksen kansainväliseen työhön. Paikallisen kielen, kulttuurin ja yhteistyökumppanin tuntemus sekä yhteistyötaidot ovat tärkeitä ominaisuuksia.

Lähetystyöntekijä sijoittuu työalueellaan tehtäviin oman ammattitaitonsa mukaisesti. Tehtävä määritellään yhteistyökirkon tai –organisaation kanssa.⁵²

Lähetystyöntekijöiden kanssa tehdään yleensä määräaikaiset sopimukset. Määräajan jälkeen työntekijät palaavat kotimaahansa ja voivat kotimaanjakson jälkeen solmia uuden sopimuksen.

Missionaalisuus - missionaarisuus

Lähetysteologiassa alettiin 90-luvun lopulta laajalti käyttää sanan "missionaarinen" rinnalla sanaa "missionaalinen".

Missionaalinen tarkoittaa lähetystehtävää *kirkon olemiseen*, sen identiteettiin kuuluvana asiana. Missionaalinen kirkko osallistuu Jumalan toimintaan tässä maailmassa, Jumalan lähetykseen (Missio Dei). Kyse ei siis ole vain siitä, mitä kirkko tekee tai saa aikaan. Kyse on siitä, miksi kirkko on olemassa. Jumala toimi maailmassa ennen kirkkoa. Kirkko syntyi lähetystä varten.⁵³

Missionaarinen kuvaa lähetystä kirkon toimintana.⁵⁴ Kaikella kirkon toiminnalla tulee olla ulospäin suuntautuva luonne. Tähän kuuluu oleellisesti se toiminta, jossa seurakunta kutsuu, varustaa ja lähettää työntekijöitä oman alueensa rajojen ulkopuolelle tai antaa resursseja jossain muualla toimivalle kirkolle ja siten osallistuu maailmanlaajan kirkon lähetysvastuun kantamiseen. Maahanmuuton ja uskosta vieraantumisen takia tällaista tavoitteellista toimintaa tarvitaan yhä enenevässä määrin myös maamme ja seurakuntiemme rajojen sisäpuolella.⁵⁵

Monikulttuurisuus

Suomi on käytännössä aina ollut monikulttuurinen. Vanhoja kansallisia vähemmistöjä ovat Euroopan ainut alkuperäiskansa saamelaiset, romanit, tataarit, juutalaiset sekä viittomakieliset. Suomessa on pitkään asunut myös ruotsalaisia, venäläisiä, virolaisia ja saksalaisia. Maahanmuuton takia kulttuurien kirjo kasvaa jatkuvasti.

Kulttuuri antaa muodon sille, mitä uskomme. Tähän muotoutumiseen vaikuttaa oleellisesti se yhteisö, johon kuulumme. Siksi on tärkeää oppia ymmärtämään sekä yksilöitten että yhteisöjen omaleimaisuutta.

Monikulttuurisuus seurakunnassa mahdollistuu siten, että eri puolilta maailmaa alueelle muuttaneet ja kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat ihmiset pääsevät osalliseksi seurakuntayhteydestä ja seurakunnan erilaisista toimintamuodoista. Monikulttuurinen seurakunta antaa tilaa eri tavalla ajatteleville ihmisille ja erilaisille kristillisen uskon ilmauksille.⁵⁶

- Mitä moninaisempi seurakunta on jäseniltään, sitä enemmän se muistuttaa Kristuksen kirkkoa maailmassa.
- Mitä monikulttuurisempi seurakunta on, sitä enemmän sillä on resursseja käytössään.
- Mitä avoimempi seurakunta on, sitä paremmin se voi olla osallisuuden yhteisö.

Monikulttuurisen työn erityispiirteitä:

- osallisuutta edistävä toimintatapa
- voimauttava työote
- moniammatillinen yhteistyö
- paikallinen verkostoyhteistyö
- perhekeskeinen työote
- ekumeenisuus

Todistus - todistaminen

Jeesus Kristus on korkein todistaja (Joh. 18:37⁵⁷). Kristillinen todistus on aina osallisuutta hänen todistukseensa ja tulee ilmi Jumalan valtakunnan julistamisessa, lähimmäisen palvelemisessa ja täydessä itsensä antamisessa, vaikka se johtaisi ristille asti. Niin kuin Isä lähetti Pojan Pyhän Hengen voimassa, niin myös uskovat lähetetään, ja he saavat tehtävän todistaa sanoin ja teoin Kolmiyhteisen Jumalan rakkaudesta.⁵⁸

Kirkon elämä on lähetettynä olemista. Tähän kuuluu oleellisesti todistaminen (martyria). Kaiken kirkon elämän ja toiminnan tulisi todistaa Jumalan rakkaudesta. Kirkko syntyi tätä todistusta varten.⁵⁹

Julistus ja palvelu kuuluvat erottamattomasti kristilliseen todistukseen.

Kirkon kokonaisvaltainen lähetystehtävä kutsuu todistamaan Jumalan varauksettomasta rakkaudesta julistuksen, palvelun ja keskinäisen yhteyden kautta.⁶⁰

Siten kirkko on todistava yhteisö. Sanoin ja teoin sekä yhteyttä etsien se julistaa sitä valtakuntaa, jota Jeesus on ensin julistanut. Siten se kutsuu ihmisiä kaikista kansoista pelastavaan uskoon.⁶¹

Todistuksesta käsin on mahdollista ajatella kaikkea kirkon ja seurakuntien toimintaa.⁶² Todistamisen tai yhteisen todistuksen tulisi ylittää tunnustuskuntien (kirkkojen) rajat ja sen tulisi ylittää seurakuntien työalarajat. Kaikkea toimintaa tulisi tarkastella siitä käsin, miten se edesauttaa yhteistä todistusta.⁶³

Uskontodialogi

Eurooppalainen uskontokartta muuttuu nopeasti. Islamin kasvun lisäksi yhä useammalla EU:n alueella elävällä on klassisesta kristinuskosta poikkeava jumalakäsitys. Maanosassamme elää uskonottomia, maailman vanhojen uskontojen ja uuden henkisyyden edustajia. On tärkeää oppia paitsi elämään yhdessä, myös keskustelemaan ja oppimaan toinen toisiltamme.

Epäonnistuminen vuorovaikutuksessa voi olla vahingollista, jopa tuhoisaa.⁶⁴

Uskontodialogi edellyttää oman uskonnon tuntemista, toisaalta se voi syventää ymmärrystä omasta uskosta.⁶⁵ Uskontodialogia käydään monin eri tavoin – arjessa, yhteisten haasteitten edessä, teologiaan keskittyen tai yhteistä hartautta viettäen. Aitoon dialogiin kuuluu aina jakaminen sekä halu ymmärtää toista ja yhteistä keskustelunaihetta paremmin. Minkäänlainen pakko ja painostaminen eivät kuulu dialogisuuteen.⁶⁶

Piispainkokouksen lausunto 1/2011 kirkolliskokoukselle kokoaa uskontoteologisen keskustelun periaatteellisia näkökulmia, joiden varassa kristityt voivat kohdata toisten uskontojen edustajia:

- Kristityt ovat kutsuttuja todistamaan toivosta, joka heillä on Kristuksessa
- Jumalan pelastava toiminta ulottuu sinnekin, missä emme sitä näe
- Kristityn asenteen uskontodialogissa tulee perustua rakkauteen
- Kristityn keskeisiin hyveisiin kuuluu nöyryys ja vieraanvaraisuus
- Uskontodialogi ei edellytä omista uskonkäsityksistä luopumista
- Julistus ja uskontodialogi kuuluvat molemmat kirkon missioon⁶⁷

Uskontodialogissa tunnustetaan, että Jumalan työ on salattua.⁶⁸ Kirkko on syntynyt Jumalan työvälineeksi, mutta me emme tiedä, millä kaikilla tavoilla Jumala toimii tässä maailmassa. Tämä luo nöyryyttä ja kunnioitusta dialogiin.⁶⁹

Yhteiskunnallinen työ

Diakonia ei hoida vain yhteiskunnallisten epäkohtien seurausilmiöitä, vaan pyrkii vaikuttamaan myös niiden syihin. Se pyrkii edistämään oikeudenmukaisuutta ja luomakunnan eheyttä ja toimimaan ihmisarvoisen elämän edellytysten luomiseksi.⁷⁰

Kirkon yhteiskunnallinen työn tavoitteena on tuoda yhteiskunnalliseen keskusteluun luterilaiseen sosiaalietiikkaan ja kirkkojen väliseen keskusteluun perustuvia näkemyksiä, tukea seurakuntia yhteiskunnallisen vastuun kantamisessa ja laajentaa kirkon huomiota työelämän ja ympäristön kysymyksiin.⁷¹

Tällaista kirkon toimintaa kutsutaan myös vaikuttamistyöksi tai profeetalliseksi diakoniaksi. Tärkeää olisi, ettei tällainen vaikuttaminen jäisi vain julkilausumiksi tai ylätason keskusteluksi, vaan tulisi osaksi jokaisen seurakunnan arkea.⁷²

Yhteys/ykseys

Kirkkojen ja kristittyjen keskinäisen yhteyden etsimiselle on sekä raamatullisia että käytännöllisiä perusteluja. Kristittyjen ykseyspyrkimyksiä edistettäessä eräs keskeisimmistä kohdista Uudessa testamentissa on Jeesuksen rukous, että uskovat olisivat ”yhtä niin kuin minä, Isä, olen sinussa ja sinä olet minussa” (Joh. 17:21).

Sana ekumenia tarkoittaa kirkkojen ja kristittyjen ykseyspyrkimyksiä eli sellaisia tekoja, toimia ja asenteita, jotka edistävät kristittyjen välistä yhteyttä ja organisatorista ykseyttä kaikkialla maailmassa.⁷³ Ekumeenisen toiminnan rinnalla on pitkään puhuttu allianssiyhteydestä. Siinä korostetaan kristittyjä yhdistäviä asioita ja yleensä vaietaan vaikeista teemoista. Allianssiyhteys rakentuu usein henkilökohtaisten yhteyksien varaan.⁷⁴

Eri kirkkoihin ja tunnustuskuntiin jakautuminen haittaavat todistusta Jumalan armosta ja rakkaudesta, ts. todistuksemme uskottavuutta. Sanomansa perusteella juuri kristittyjen tulisi sanojensa, tekojensa ja koko olemuksensa kautta ilmentää yhteyttä ja toivottaa kaikki tervetulleiksi yhteyteensä. Siksi ekumeeniset pyrkimykset ovat tärkeitä itse kirkon tehtävän kannalta. Tehtävämme on hajottaa kaikenlaiset raja-aidat ja esteet yhteyden tieltä. Kyse on pohjimmiltaan jakamisesta, toinen toisensa kunnioittamisesta, erilaisuuden sietämisestä ja yhteisen pohjan etsimisestä ”sovitetussa erilaisuudessa”.⁷⁵

Lähetystyössä harjoitetaan usein käytännön ekumeniaa, erityisesti alueilla, joissa kristittyjen osuus on vähäinen.

LÄHTEET

Ahonen, Risto: Lähetys rajojen ylittäjänä. Kokonaisvaltaisen lähetyskäsityksen vaikutus lähetystyön rakenteeseen. 2003. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 84.

Ahonen, Risto A.: Suomen ev.-lut. kirkon ja Helluntaiherätyksen teologiset keskustelut ekumeenisen keskustelun osana. Reseptio 1/2013.

Elämään ja oikeudenmukaisuuteen Suomen Lähetysseuran toiminnan teologinen perusta ja yhteistyön periaatteet. 2015.

Hyvä tietää uskontodialogista - näkökulmia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenille. Kirkon ulkoasiain osaston julkaisu vuodelta 2011

Häkkinen, Vesa: Pohjoismaisten kirkon ulkomaanapujen ymmärrys suhteestaan kirkkoon ja sen missioon. Lähetysteologinen aikakauskirja – Journal of Mission Theology. Volume 9/2007.

Karttunen, Tomi: Kirkko: Yhteistä näkyä kohti -dokumentti ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Reseptio 2/2013.

KIRKKO: Yhteistä näkyä kohti. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CII 2013. Faith and Order -asiakirja n:o 214.

Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004. . Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto Sarja C 2004:5.

Kohtaamisen kirkko: Kansainvälisen ja ekumeenisen toiminnan sekä uskontojen kohtaamisen suunta vuoteen 2020. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 37. Kirkkohallitus, Ulkoasiain osasto 2016.

Koko kirkon missio. Kirkon lähetystyön kehittämistoimikunnan mietintö. Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto. Sarja C 1998:1.

Laugerud, Tore: Missionaarinen seurakunta on opetuslapsen matkalla. Kirkkomme lähetys 1/2006.

Luoto, Valter: Kristittyjen yhteys ja ekumenia. Ristin Voitto 9/2008.

Lähetettynä kirkossa. Jatkoselvitys kirkon, kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistyöstä. Jaakko Ripatti 2005.

Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä. Kirkkohallitus, 2005.

Lähetystyön mallijohtosääntö. Kirkkohallitus. Kirkkojärjestys edellyttää (KJ 4:4), että kirkkoneuvosto/seurakuntaneuvosto hyväksyy seurakunnalle lähetystyön johtosäännön.

Lähetystyöntekijän ydinosaaminen, Suomen ev.-lut. kirkko, 2018

Lähetys: Yhteinen usko – yhteinen tehtävä. Suomen Lähetysseuran teologiset periaatteet ja yhteistyön linja 2001.

Meidän kirkko – välittävä yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön linjaus 2015

Palvelijoiksi vihityt. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 2000 asettaman virkarakennekomitean mietintö 2002. Suomen ev.lut. kirkon keskushallinto Sarja A 2002:1.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkojärjestys. Finlex – ajantasainen lainsäädäntö 1055/1993

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolaki. Finlex – ajantasainen lainsäädäntö 1054/1993

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon **lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015.** Lähetysstrategian teologinen perusta. Hyväksytty jatkovalmistelun pohjaksi kirkkohallituksen täysistunnossa 23.11.2010

Tervetuloa kaikilla kielillä - Vieraskielisen työn opas seurakunnille Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 9/2018.

Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa. Kirkkojen maailmanneuvoston ekumeeninen lähetys- ja evankelioimisasiakirja 2013. Lähetysteologinen aikakauskirja – Journal of Mission Theology. Volume 16/2013. Suomennos: Kirkon lähetystyön keskus ja Suomen Ekumeeninen Neuvosto.

Yhteinen todistus: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetyksen peruslinjaus 2018. Hyväksytty piispainkokouksessa 12/2017 ja kirkkohallituksen täysistunnossa 2/2018.

Ylitse kaikkien rajojen. Kirkon lähetystehtävän perusteita ja ulottuvuuksia, toim. Seppo Syrjänen. Kirkon lähetystyön keskuksen julkaisuja, 1979.

Loppuviitteet

¹ Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 78.

² Voimme kuitenkin yhdessä todeta, että Henki kutsuu meitä kaikkia sellaiseen ymmärrykseen evankelioinnista, joka perustuu paikallisseurakunnan elämään, jossa jumalanpalvelus (liturgia) kuuluu erottamattomasti yhteen todistuksen (martyria), palvelun (diakonia) ja keskinäisen yhteyden (koinonia) kanssa. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 85.

Koska Kristus itse on Sana ja Rakkaus, ei sanan julistaminen milloinkaan voi olla irrallaan rakkaudesta. Sen vuoksi sanan ja sakramenttien virka on samalla uskon ja rakkauden virka. Tällaisen virkakäsityksen perusteella sananpalvelus ei ole pelkästään jumalanpalvelussaarnaa, kasteopetusta tai sakramenttien toimittamista. Jumalan sanaa palvelee aina, kun rakkauden evankeliumi toteutuu tämän maailman aistittavassa todellisuudessa. Palvelijoiksi vihityt 1 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 2000 asettaman virkarakennekomitean mietintö 2002, s. 15.

³ Kokonaisvaltaiseen lähetykseen kuuluu myös oikeudenmukaisuuden, ihmisarvon, yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien puolustaminen. Yhteinen todistus 2018, 5.

⁴ Missionaalinen kirkko on yhteisö, joka palvelee. Se harjoittaa diakoniaa Herransa kuvan kaltaisuudessa eli samalla tavalla kuin hän, joka sanoi tulleen ”ei palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi kaikkien puolesta” (Matt. 20:28). Palvelevan yhteisön harjoittama diakonia on ihmisten jokapäiväisessä elämässä ilmenevää konkreettista osoitusta Jumalan valtakunnan esiin murtautumisesta Kristuksessa. --- Pääasiallinen tavoite on jakaa evankeliumin lupaama yltäkyläinen elämä konkreettisella tavalla kaikkien ihmisten kanssa ilman että sitä välttämättä puettaisiin millään tavoin sanoiksi. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 52.

⁵ Diakonian todeksi elämäinen alkaa puutteenalaisen lähimmäisen varauksettoman auttamisena, ja se johtaa väistämättä yhteiskunnalliseen muutokseen ja transformaatioon. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 40.

⁶ Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 8.

Kirkon tehtävä maailmassa on julistaa kaikille ihmisille sanoin ja teoin hyvää sanomaa pelastuksesta Jeesuksessa Kristuksessa (ks. Mark. 16:15). Evankeliointi on näin ollen yksi kirkon keskeisimpiä tehtäviä kirkon pysyessä kuuliaisena Jeesuksen käskylle (ks. Matt. 28:18–20). Kristus kutsuu kirkkoa todistamaan Pyhässä Hengessä Isän toteuttamasta luomakunnan sovittamisesta, parantamisesta ja kirkastumisesta. Tästä syystä oikeudenmukaisuuden ja rauhan edistäminen on evankelioinnin oleellinen ulottuvuus. KIRKKO: Yhteistä näkyä kohti. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CII 2013, kpl 59.

⁷ KIRKKO: Yhteistä näkyä kohti. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CII 2013, kpl 28.

⁸ Jo käsite ”evankelioiminen” ymmärretään kovin vaihtelevasti. Rajatuimmassa mielessä evankelioinnilla tarkoitetaan Kristuksen evankeliumin sanallista julistamista ei-kristityille tai kristillisestä uskosta vieraantuneille. Laajemmassa mielessä siihen sisältyy sekä evankeliumin sanallinen julistaminen että evankelinen palvelu (esim. diakonia, hoitotyö, katastrofiapu jne). Kaikkein laajimmassa mielessä evankelioimisella tarkoitetaan koko kirkon elämää, joka toteutuu jumalanpalveluksessa ja kirkollisissa toimituksissa, ripissä ja sielunhoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa, lähetystyössä ja diakoniassa sekä yksityisissä keskusteluissa ja kirkon julkisessa tiedonvälityksessä. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, s. 17-18.

⁹ Evankelioiva julistus johtaa ihmiset elävän Jumalan henkilökohtaiseen kohtaamiseen ja kehottaa heitä noudattamaan uskossa Kristuksen armollista kutsua seurata häntä. Kirkko kutsuu ihmisiä evankelioivan julistuksen välityksellä ottamaan kasteessa vastaan syntien anteeksiantamuksen lahjan, liittymään kristittyjen yhteyteen ja elämään opetuslapsen elämää missionaalisisessa kirkossa. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:n puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 41..

¹⁰ Eri kirkoissa on erilaisia käsityksiä siitä, miten Henki kutsuu meitä evankelioimaan omissa tilanteissamme. Joillekin evankeliointi merkitsee ennen kaikkea ihmisten johtamista henkilökohtaiseen kääntymykseen Jeesuksen Kristuksen kautta; toisille se merkitsee solidaarisuutta ja kristillisen todistuksen antamista sorrettujen kansanryhmien rinnalla, toiset taas mieltävät evankelioinnin osaksi Jumalan lähetystä. Eri kristilliset perinteet ilmaisevat lähetysten ja evankelioimisen eri osatekijöitä eri tavoin. Voimme kuitenkin yhdessä todeta, että Henki kutsuu meitä kaikkia sellaiseen ymmärrykseen evankelioinnista, joka perustuu paikallisseurakunnan elämään, jossa jumalanpalvelus (liturgia) kuuluu erottamattomasti yhteen todistuksen (martyria), palvelun (diakonia) ja keskinäisen yhteyden (koinonia) kanssa. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 85.

¹¹ Kirkkomme lähetys 2/2018, 38.

¹² Etiopian Mekane Yesus – kirkko lähetti 1971 Luterilaiselle maailmanliitolle kirjeen, jossa kirkko esitti huolensa evankeliumin julistuksen ja tekojen erilleen ajautumisesta. ”Uskomme vakaasti, että kristillinen palvelutyö ei ole keino johonkin tulokseen pääsemiseksi eikä toisaalta yksinään riittävä tehtävä, vaan se on olennainen osa kirkon totaalisesta

vastuusta. Meille tarjottu ajatus evankeliumin julistuksen ja kehitystyön kahtiajaosta on ymmärtääksemme vahingollinen kirkolle ja vie lopulta väärään käsitykseen kristillisyydestä.” Ylitse kaikkien rajojen (toim. Seppo Syrjänen), 1979, s. 320.

¹³ Luuk. 4:18. Apt. 13:32-38

¹⁴ Jumala ei lähettänyt Poikaansa vain ihmiskunnan pelastukseksi. Pelastus ei ole osittainen, vaan evankeliumi on ilosanoma koko luomakunnalle. Se koskee koko elämää ja koko yhteiskuntaa. Siksi on olennaista ymmärtää Jumalan työ kosmisessa ulottuvuudessaan ja tunnistaa kuinka koko elämä - kaikki mitä on (oikoumene) - on liittynyt Jumalan elämäkudelman. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 4.

¹⁵ Ihminen on turmeltuneen luontonsa vuoksi langenneessa tilassa, ja hän elää vailla alkuperäistä yhteyttä Luojaansa. Tässä tilassa hän on iankaikkisesti kadotettu ilman Jumalan armoa. Toiminta pelastavan yhteyden uudelleen rakentamiseksi, evankeliumin julistaminen Kristuksesta sanoin ja teoin, on kristillisen kirkon varsinainen tehtävä maailmassa. Kirkon lähetystehtävä. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, s. 9.

¹⁶ Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:n puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 41.

¹⁷ Yhteinen todistus: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysten peruslinjaus 2018, 4. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:n puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 49-50.

¹⁸ Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 101.

¹⁹ Jumalan sana saa aikaan sen, mitä se kuvaa. Sanaa verrataan Jeremian kirjassa tuleksi ja moukariksi (Jer 23:29), joka murskaa kallion. Sana on Jumalan teko ja voima. Se ”ei tyhjänä palaa vaan täyttää tehtävän, jonka minä sille annan, ja saa menestymään kaiken, mitä varten sen lähetän” (Jes. 55:11). Palvelijoiksi vihityt. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 2000 asettaman virkarakennekomitean mietintö 2002, 117.

²⁰ Diakonia on enemmän kuin hyväntekeväisyyttä. Se liittyy syvällisellä tavalla julistukseen (keerygma) ja ehtoollisyhteyteen (koinonia) ja on siten väistämättä profeetallista. Diakonia ei ole vain ensiapua välittömään hätään, vaan se menee pitemmälle. Se tarttuu köyhyyden alkusyihin ja vähentää rakenteellista ja koko järjestelmää koskevaa väkivaltaa. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä. Kirkkohallitus 2005, s. 40.

²¹ Kirkko elää ja toimii maailmassa, jossa vallitsee epäoikeudenmukaisuus. Tästä syystä kirkolla on aina myös yhteiskunnallinen, profeetallinen tehtävä. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa lähetystehtävä on ymmärretty niin, että siihen sisältyy sekä evankeliumin julistaminen että diakonia. Tätä on ilmaistu eri tavoin. Ilmaisuja etsittäessä on alettu puhua myös kansainvälisestä diakoniasta. Sen toteuttajia ulkomaisessa työssä ovat kirkon lähetysjärjestöt ja Kirkon Ulkomaanapu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015. 8

²² Koska julistus ja palvelu kuuluvat yhteen, sisältyy kirkon lähetystehtävään käytännössä myös kansainväliseen diakoniaan erikoistunut toiminta. Maailman kokonaisvaltaisen hädän haasteisiin vastaaminen edellyttää sekä yhteistyötä että työnjakoa lähetystyön ja kansainvälisen diakonian toimintayksiköiden välillä. Myös teologisesti on mahdollista perustella kansainvälinen diakonia kirkon lähetystehtävässä käyttämällä dimensio ja intentio -käsitteitä. Kirkon kansainvälisellä diakonialla on oma lähetystyön intentiosta erillinen tehtävänsä. Koko kirkon missio, 1998, s. 13.

²³ Hän sanoi heille: ”Menkää kaikkialle maailmaan ja julistakaa evankeliumi kaikille luoduille. (Mark. 16:15)

²⁴ Mutta te saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te olette minun todistajani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka. (Apt. 1:8)

²⁵ Kirkko on olemukseltaan maailmanlaaja, se ei rajoitu kansallisuuksiin tai kirkkokuntiin. Kohtaamisen kirkko: Kansainvälisen ja ekumeenisen toiminnan sekä uskontojen kohtaamisen suunta vuoteen 2020, 19.

²⁶ Veljet, tahdomme teidän tietävän, millaisen armon Jumala on suonut Makedonian seurakunnille. Vaikka vaikeudet ovat raskaasti koetelleet niitä, uskovien ilo oli niin ylitsevuotava, että he äärimmäisessä köyhyydessäänkin osoittivat runsasta anteliaisuutta. Voin vakuuttaa, että he antoivat voimiensa mukaan, jopa yli voimiensa. Omasta aloitteestaan he pyytämällä pyysivät, että antaisimme heidän osallistua yhteiseen rakkautentyöhön, pyhien avustamiseen. Eivätkä he tehneet vain sitä mitä olimme toivoneet, vaan ennen kaikkea antoivat Jumalan tahdon mukaisesti itsensä Herralle ja myös meille. Niinpä me kehotimme Titusta jatkamaan tätä rakkautentyötä ja saattamaan sen teidän keskuudessanne päätökseen. Niin kuin teillä on runsain mitoin kaikkea, uskoa, puhetaitoa, tietoa, kaikkinaista intoa ja sitä rakkautta, joka meistä on tarttunut teihin, niin teidän tulee myös olla runsaskätisiä tätä lahjaa antaessanne. En sano tätä käskeäkseen vaan koetellakseni teidän rakkautenne aitoutta kertomalla toisten innosta. Tehän tunnette Herramme Jeesuksen Kristuksen armon: hän oli rikas mutta tuli köyhäksi teidän vuoksenne, jotta te rikastuisitte hänen köyhyydestään. Annan vain neuvon tässä asiassa. Siitä on hyötyä teille, jotka viime vuonna olitte alkamassa tätä työtä ja myös olitte siihen halukkaita. Saattakaa työnne nyt loppuun! Halusitte sitä innokkaasti, viekää se siis päätökseen mahdollisuuksienne mukaan! Jos antajalla on hyvää tahtoa, hänen lahjaansa pidetään arvossa sen mukaan, mitä hänellä on, eikä vaadita sellaista, mitä hänellä ei ole. Tarkoitus ei toki ole, että muiden tilanteen helpottuessa te joutuisitte tiukalle. Kysymys on vastavuoroisesta jakamisesta. Nyt on teillä yllin kyllin ja voitte lievittää heidän

puutettaan, sitten voivat taas he yltäkyläisyydestään lievittää teidän puutettanne, ja näin toteutuu oikeus ja kohtuus. Onhan kirjoitettu:-- Sillä, joka oli koonnut paljon, ei ollut liikaa, eikä siltä, joka oli koonnut vähän, puuttunut mitään. 2. Kor. 8:1-15

²⁷ Kirkon kaikella toiminnalla on missionaarinen luonne ja intentio. Sen vuoksi myös kirkon vieraskielinen työ nousee missionarisesta ymmärryksestä. Todistamme Kristuksesta kaikilla kielillä ja sitä kautta mahdollistamme vieraskielisten osallistumisen ja jäsenyyden. Samalla missionaarisuus varjelee kirkkoa kääntymästä vain sisäänpäin, kun se Jeesuksen käskyä noudattaen etsiytyy yhä uudelleen ylittämään kieli- ja kulttuurirajoja niin kotimaassa kuin ulkomailla. Tämä tarkoittaa, että meidän on jatkuvasti kohdattava omat ennakkoluulomme ja työstettävä niitä. Tervetuloa kaikilla kielillä 2018, 15.

Jotta kirkko olisi uskollinen identiteetilleen, sen tulee kehittää kykyään vieraanvaraisuuteen, monikielisyyteen ja kulttuurienväliseen vuoropuheluun kulttuurisesti monimuotoistuvassa yhteiskunnassa. Kohtaamisen kirkko 2014, 6.

²⁸ Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöllä on tärkeä rooli Suomen kehitysyhteistyön kokonaisuudessa. Se täydentää julkista kahdenvälistä, monenkeskistä ja EU:n kehitysyhteistyötä. Järjestötoiminnan vahvuuksia ovat kansalaisyhteiskuntien väliset suorat kontaktit ja oma-aloitteinen kehitysmaiden köyhimpien toimeentulon edistäminen. Ulkoministeriön tiedonanto, <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=67993> (viitattu 19.8.2014)

²⁹ Suomen lähtökohtana on ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen. Sen tavoitteena on, että köyhimmätkin ihmiset tuntevat oikeutensa ja kykenevät toimimaan niiden puolesta. Yhtä tärkeää on, että viranomaiset tuntevat heitä koskevat ihmisoikeusveloitteet ja ovat kykeneviä panemaan niitä toimeen. Ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan toimeenpano Suomen kehityspolitiikassa. Toimintaohje, s. 1. Oikeusperustaisuus pohjautuu ihmisoikeusperiaatteiden toimeenpanoon ja kansainvälisten sopimusten noudattamiseen. Köyhyydessä ei ole kyse vain taloudellisten, sosiaalisten ja oikeudellisten mahdollisuuksien epätasaisesta jakaantumisesta, vaan ihmisoikeuksien loukkauksista ja rakenteellisesta köyhyydestä. Toteutumattomat ihmisoikeudet ovat sekä köyhyyden syy että seuraus. Ihmisoikeuksien puolustaminen on keskeistä köyhyyden vähentämissä. Suomen Lähetysseura, Kehitysyhteistyöohjelma 2011– 2016, s. 8.

³⁰ Kokonaisvaltaisesti ymmärrettyyn lähetystehtävään kuuluvat sekä evankeliumin julistus että rakkauden palvelu. Julistuksen ja palvelun välityksellä Kylväjä osallistuu kolmiyhteisen Jumalan työhön ja hänen valtakuntansa ilmenemiseen maailmassa. Kehitysyhteistyö on eräs rakkauden palvelun toteuttamismuoto. Kehitysyhteistyö kristillisen järjestön toimintamuotona perustuu jokaisen ihmisen kunnioittamiseen ja rakastamiseen Jumalan luomana persoonana riippumatta hänen iästään, sukupuolestaan tai uskonnollisesta, yhteiskunnallisesta, kulttuurillisesta tai rodullisesta taustastaan ja se tapahtuu ilman painostusta. Kehitysyhteistyötämme ohjaa lähimmäisen rakastamisen käsky: "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi" (Mk 12:31). Kehitysyhteistyön strategia Kylväjässä 2011-2015, s. 3. Diakonia ei ole vain ensiapua välittömään hätään, vaan se menee pitemmälle. Se tarttuu köyhyyden alkusyihin ja vähentää rakenteellista ja koko järjestelmää koskevaa väkivaltaa. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 42.

³¹ Lähetystyön historiassa vallinnut yhteys lähetysten ja siirtomaavaltojen välillä on johtanut olettamukseen, että sitoutumista evankeliumiin tulisi arvioida länsimaisen kristillisyyden muotojen kautta. Kun taloudellisessa tai kulttuurisessa valta-asemassa olevat tahot evankelioivat, evankeliumin ilosanoma voi vääristyä. Siksi etuoikeutettujen tulee pyrkiä kumppanuuteen köyhien, osattomien ja vähemmistöjen kanssa ja omaksua vaikutteita heidän teologiastaan ja näkemyksistään. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 98.

Espanjan El Escorialissa 1987 pidetty (KMN:n) konsultaatio keskittyi siihen, miten diakonia ja koinonia liittyvät toisiinsa. Osanottajat sitoutuivat vastavuoroiseen ekumeeniseen jakamiseen sekä uuteen arvojärjestelmään, jonka perustana olivat oikeudenmukaisuus, rauha ja luomakunnan eheys. Kokous loi suuntaviivat uuden arvojärjestyksen ja resurssien jakamisen ekumeeniselle järjestykselle. Keskeistä siinä oli tasaveroinen kumppanuus, epäoikeudenmukaisuutta aiheuttavien syiden ja rakenteiden paljastaminen, ihmisten voimaannuttaminen, kirkon kokonaisvaltaisen mission vahvistaminen, uskontojen ja ideologioiden välisten raja-aitojen ylittäminen sekä dialogin ja osallisuuden helpottaminen. (Sharing Life, 1989.) Lähetystyötä, kehitysyhteistyötä vai kansainvälistä diakoniaa. Diakonian tutkimus 1/2008, s. 20

³² Painopisteen siirtyminen aiheuttaa muutoksia yhteistyön ja kumppanuuden muotoihin. Polttavimpia kysymyksiä ovat tasavertaiseen yhteistyöhön liittyvät asiat, köyhien kirkkojen taloudellinen riippuvuus pohjoisen kirkoista, Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan kirkkojen laajenevan lähetystyön haasteet, kirkkojen identiteetti ja itseymmärrys, kristinuskon uhkaava pirstoutuminen sekä evankeliumin julistamisen ja kehitysyhteistyön suhde. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, s. 5. Suomen Lähetysseuran yhteistyökirkkojen oma lähetystyö on vahvistunut. Muuttunut tilanne johtaa myös toimintatapojen uudistamiseen ja Lähetysseuran oman roolin uudelleen etsimiseen. Lähetysseura voi osaltaan vahvistaa luterilaisten kirkkojen yhteistyötä ja avata mahdollisuuksia yhteistyökirkkojensa lähetystyölle. Tällä tavalla

tasavertainen kumppanuus saa käytännön ilmenemismuotoja. Lähetysseura voi olla vahvistamassa luterilaisten kirkkojen missionaarisuutta ja luomassa uuden tilanteen edellyttämiä verkostoja. Lähetys: Yhteinen usko – yhteinen tehtävä. Suomen Lähetysseuran teologiset periaatteet ja yhteistyön linja. 2001, s. 22.

³³ Kumppanuuskirkot, joista monet toimivat hyvin vaikeissa olosuhteissa, olivat tyytyväisiä siihen, että kumppanuusneuvottelut järjestettiin. Ne toivoivat läheisempää yhteyttä Suomen luterilaisen kirkon kanssa, eikä pelkästään kirkon lähetysjärjestöjen kautta. Samoin ne toivoivat, että kirkon lähetysstrategiassa mainitut muutokset toteutuisivat nopeasti. Kirkon lähetystehtävän toteuttaminen tarkoittaa todistuksen, palvelun ja vaikuttamisen lisäksi myös kristillisen toivon näköalan ylläpitämistä maailmassa. Yhteys on aidosti hengellistä: kumppanuuskirkoissa myös rukoillaan Suomen luterilaisen ja muiden pohjoisen kirkkojen puolesta. Suomen lähetyskumppanuuskirkot toivovat läheistä yhteistyötä. [Kirkon tiedotuskeskus 3.4.2014](#). (viitattu 19.8.2014)

³⁴ Kirkon lähetystehtävä. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, 4

³⁵ Lähetettynä kirkossa. Jatkoselvitys kirkon, kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistyöstä. Jaakko Ripatti 2005, 10.

³⁶ Kirkkolaki 4 luku, 1§. ”Kirkon tehtävä nousee kirkon luonteesta Kristuksen ruumiina. ... Kirkot pyrkivät toteuttamaan tätä evankelista kutsumustaan sisäiseen elämäänsä kuuluvan eukaristisen jumalanpalveluksen, kiittämisen ja esirukousten kautta, suunnitelmallisella lähetys- ja evankeliointityöllä, elämällä arkea solidaarisuudessa köyhien kanssa sekä vaikuttamistoiminnalla, jopa asettumalla avoimesti vastustamaan niitä voimia, jotka sortavat ihmisiä.” Yhdessä kohti elämää, Kirkkojen maailmanneuvoston evankelioimis- ja lähetysasiakirja, 2013, kpl 4.

³⁷ Koko kirkko (eli jokainen jäsen) osallistuu lähetystehtävään, sillä lähetys ei ole muutamien ammattilaisten tai joidenkin vauraiden seurakuntien ja kirkkojen etuoikeus. Lähetys, jota toteutetaan edustajien välityksellä, on Jumalan missiolle vieras käsite. Kirkko ei siis voi ulkoistaa missionaalista rooliaan sen enempiä kuin jumalanpalvelustaan tai sakramenttielämäänsä. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä. Kirkkohallitus 2005, s. 48.

³⁸ Historiallisesti kirkko ei ole ollut olemassa aina. Teologisesti ja empiirisesti se syntyi lähetystä varten. Kirkon ja lähetysten alkuperää ja tarkoitusta ei voi erottaa toisistaan. Kirkon tarkoitus on toteuttaa Jumalan lähetysten tavoite. Yhdessä kohti elämää, Kirkkojen maailmanneuvoston evankelioimis- ja lähetysasiakirja, 2013, kpl 7

³⁹ Uskon ja rakkauden yhteisönä kirkko todistaa sanoillaan ja elämällään kolmiyhteisen Jumalan pelastustyöstä ihmiskuntaa ja luomakuntaa kohtaan. Yhteinen todistus 2018,4.

⁴⁰ Lähetysjärjestöt ovat rakenteeltaan ja toiminnaltaan erilaisia. Kaikkien niiden toiminta perustuu seurakuntien tukeen. Siksi niitä voidaan pitää lähetystyöhön erikoistuneina palvelujärjestöinä. Tämä kirkon lähetysstrategia tähtää siihen, että lähetysjärjestöt sitoutuvat kirkon ekumeenisiin linjauksiin ja yhteiseen lähetysstrategiseen suunnitteluun. Yhteisen strategian myötä voidaan kehittää järjestelmä, jonka kautta kirkon lähetysjärjestöjen solmimat sopimukset jäsentyvät osaksi kirkon ulkosuhteita. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, 11. Käsitettä lähetystyö käytetään puhuttaessa seurakuntien ja kirkon työmuodoista Suomessa ja kuvattaessa käytännön toimintaa ulkomailla. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, s. 3.

⁴¹ Syksyn 2013 aikana kaikki lähetysjärjestöt ja Kirkon Ulkomaanapu allekirjoittivat kirkon kanssa ns. perussopimuksen. Sopimuksessa määritellään periaatteet, joita sopijajärjestö noudattaa lähetystehtävän toteuttamisessa Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Perussopimus uudistettiin kesällä 2018. Perussopimuksen teksti on luettavissa vihkosessa Yhteinen todistus 2018.

⁴² Pohjoismaisten kirkkojen ulkomaanavut kokevat siis itse olevansa osa kirkon perustehtävää. Erityisenä kutsumuksena on kristillinen palvelu, joka kohdistuu maailman köyhimpien hyväksi, toimintana oman maan rajojen ulkopuolella sekä vaikuttamis-, innostamis- ja varainhankinnan toimintoina oman maan rajojen sisällä. Yhteys kirkkoon (kirkkoihin) on sekä niiden sääntöjen että strategioitten ilmaisuihin vahva. Häkkinen, Vesa: Pohjoismaisten kirkon ulkomaanavujen ymmärrys suhteestaan kirkkoon ja sen missioon. Lähetysteologinen aikakauskirja – Journal of Mission Theology. Volume 9/2007, s. 119.

⁴³ Seurakunnan lähetystyön mallijohtosäännössä sanotaan: ”Seurakunta toteuttaa missionaarista tehtävänsä käyttämällä lähetystyön kanavina kirkon lähetysjärjestöjä ja kirkon ulkomaanapua.” Seurakunnan mallijohtosääntö 3§ kohta 8.

⁴⁴ Koko kirkon missio - kirkon lähetystyön kehittämistoimikunnan mietintö, 1998, 12-13. Kirkon lähetystehtävä kohdistuu sekä kirkon omiin jäseniin ja kirkon lähivaikeuspiiriin, mutta myös kauempana ulkomailla oleviin ihmisiin ”kristillisen sanoman levittämiseksi”. Lähetettynä kirkossa. Jatkoselvitys kirkon, kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistyöstä. Jaakko Ripatti 2005, s. 11.

”Kirkon lähetystehtävässä, missiossa, on kysymys siitä, että kirkko osallistuu kolmiyhteisen Jumalan toimintaan maailmassa Kristuksen lähettämänä ja Pyhän Hengen varustamana. Tähän tehtävään kuuluu erityisesti evankeliumin julistaminen ja sakramenttien jakaminen, avun tarpeessa olevien palveleminen ja syrjäytyneiden puolustaminen.

Kirkko on sidottu tähän lähetystehtävään aina ja kaikkialla. Siksi lähetystehtävän ja missionaarisen intention tulee sisältyä kaikkeen kirkon toimintaan." Kirkon lähetystehtävä. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, 4.

⁴⁵ Ahonen, Risto: *Lähetys rajojen ylittäjänä. Kokonaisvaltaisen lähetyskäsitteiden vaikutus lähetystyön rakenteeseen* 2003, 53

⁴⁶ Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsiksi: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti." (Matt. 28:18-20)

⁴⁷ Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, 10.

⁴⁸ Lähetys on seurakunnan perustehtävä. Seurakuntien lähetystyön toimintasuunnitelmat sisältävät sopimukset nimikkoyhteistyöstä kirkon lähetysjärjestöjen kanssa. Lähetysseurakuntien, lähetysteologit ja vapaaehtoistyöntekijät tarvitsevat koulutusta ja valmennusta. Yhteistyöllä edistetään missionaarisen ulottuvuuden näkymistä seurakunnan kaikessa toiminnassa sekä aikuisten että nuorten ja lasten keskuudessa. Luottamushenkilöt ja työntekijät pitävät yhdessä huolta lähetystyön toimintamahdollisuuksista. Vapaaehtoisuuteen perustuvia työmuotoja vahvistetaan ja kehitetään. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, 8.

⁴⁹ Elämään ja oikeudenmukaisuuteen Suomen Lähetysseuran toiminnan teologinen perusta ja yhteistyön periaatteet. 2015, 10-11.

⁵⁰ Kaikkeen kirkon toimintaan kuuluu missionaarinen ulottuvuus, mutta sen lisäksi kirkolla on aina erityinen missionaarinen intentio, tehtävä ja vastuu. Sen hoitamista varten kirkossa tarvitaan lähetystyötä ja kansainvälistä diakoniaa sekä niihin koulutautuneita ja sitoutuneita työntekijöitä. Koko kirkon missio. Kirkon lähetystyön kehittämistoimikunnan mietintö 1998, s. 12

⁵¹ Luterilaisen kirkon lähetystyöntekijä on jokainen kulttuurirajat ylittävään työhön koulutuksen sekä kutsun ja siunauksen saanut henkilö, joka lähetetään kirkon missionaariseen tehtävään. Hän sitoutuu kirkon uskoon ja toimii sen mukaisesti. Lähetystyöntekijän ydinosaaminen, Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2018.

⁵² Tänä vuonna (2005) on selvitetty ensimmäisen kerran, miten suuri osa lähetysjärjestöjen ulkomailla olevista työntekijöistä toimii missäkin tehtävissä. Lähetystyöntekijöiden ehdoton enemmistö, 42 %, toimii kirkollisessa ja seurakunnallisessa työssä. Terveystyön- ja sairaanhoidossa sekä sosiaalityössä toimii 19 %, opetus- ja koulutustehtävissä 16 %, hallinnon ja talouden parissa 6 %, raamatunkäännöstyössä, kirjallisuudessa ja viestinnässä 6 % sekä teknisen työn ja yhteisön kehittämistehtävissä 5 %, muissa tehtävissä 7 %. Lähetettyinä kirkossa. Jatkoselvitys kirkon, kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistyöstä 2005, s. 14.

⁵³ Termi missionaalinen kirkko määrittää lähetystyön eklesiologian keskuksiksi. Missionaalinen ilmaisee identiteettiä ja asennetta. Termi missionaarinen puolestaan kuvaa yleisesti lähetystoimintaa. Kirkko on kutsuttu löytämään uudelleen missionaalinen luontonsa: kirkko on paikallinen ja maailmanlaaja yhteisö, jonka Jumala kutsuu olemassaoloon jatkuvassa lähetystyössään. Tore Laugerud: Missionaarinen seurakunta on opetuslapsen matkalla. Kirkkomme lähetys 1/2006, s. 18.

⁵⁴ Missionaarinen seurakunta on avoin, ulospäin suuntautunut, rukoileva, vieraanvarainen, rakenteiltaan joustava ja ilmapiiirtään lämmin osallisuuden yhteisö. Evankeliumia julistamalla ja sakramenteja hoitamalla se rohkaisee kristittyä elämiseen, kasvattaa lähetysvastuuseen ja palvelee sekä omasta yhteydestään irtaantumisesta olevia että kirkkoon kuulumattomia. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, s. 8.

⁵⁵ Kirkon lähetystehtävä, julistus ja palvelu, kohdistuu myös kirkon omiin jäseniin. Lähetys ja diakonia eivät kohdistu vain kaukana ulkomailla tai vain Suomessa asuviin ei-kristittyihin, vaan myös niihin kirkon omiin jäseniin, jotka ovat vieraantuneet evankeliumista tai jotka kärsivät hätää ja puutetta. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, s. 18

⁵⁶ Kirkko on etsivä ja vastaanottava yhteisö, joka osoittaa rakkautta kaikkia kohtaan huomioimalla myös heidän kieli- ja kulttuuritaustansa. Vieraanvaraisuudessa kyse ei ole pelkästään Jeesuksen esimerkin toteuttamisesta vaan sen oivaltamisesta, että Jeesuksessa Jumala tulee ihmiseksi. Jo tämä itsessään yhdistää ihmiset toisiinsa ja avaa ymmärrystä vieraanvaraisuuteen. Tervetuloa kaikilla kielillä 2018, 16.

⁵⁷ "Sinä siis kuitenkin olet kuningas?" Pilatus sanoi. Jeesus vastasi: "Itse sinä sanot, että olen kuningas. Sitä varten minä olen syntynyt ja sitä varten tullut tähän maailmaan, että todistaisin totuuden puolesta. Jokainen, joka on totuudesta, kuulee minua." (Joh. 18:37)

⁵⁸ [Kristillinen todistus moniuskontoisessa maailmassa](#). Suomen ekumeeninen neuvosto 2012.

⁵⁹ Uskon ja rakkauden yhteisönä kirkko todistaa sanoillaan ja elämällään kolmiyhteisen Jumalan pelastustyöstä ihmiskuntaa ja luomakuntaa kohtaan. Yhteinen todistus 2018, 4.

Kristillinen lähetys sai alkunsa, kun luvattu Pyhä Henki annettiin opetuslapsille Kristuksesta todistamista varten. ... Kirkko (ekkleesia, ek-kaleo, kutsua erilleen) on nimensä mukaisesti kutsuttu maailmasta yhteen kuuntelemaan ja

ylistämään Jumalaa, jotta se voitaisiin jälleen varustettuna lähettää todistustehtävään maailmaan. Lähetys: Yhteinen usko – yhteinen tehtävä. Suomen Lähetysseuran teologiset periaatteet ja yhteistyön linja 2001, s. 9

⁶⁰ Kirkon lähetystehtävä. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, s. 40.

⁶¹ Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.” (Matt. 28:18–20; ks. myös Mark. 16:15; Luuk. 24:45–49; Joh. 20:19–21). Tämä Jeesuksen käsky antaa viitteitä siitä, minkälaisen hän tahtoi kirkkonsa olevan, jotta kirkko voisi toteuttaa sille annetun lähetystehtävän. Kirkon tulee olla todistava yhteisö, sen tulee julistaa sitä valtakuntaa, jota Jeesus oli ensin julistanut, kutsua ihmisiä kaikista kansoista pelastavaan uskoon. KIRKKO: Yhteistä näkyä kohti. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CII 2013, kpl 2.

⁶² Uskon eläminen todeksi yhteisössä on keskeinen tapa osallistua lähetykseen. Kasteessa meistä tulee sisaria ja veljiä, ja me kuulumme yhteen Kristuksessa (Hepr. 10:25). Kirkko on kutsuttu olemaan syrjintää kaihtava yhteisö, joka toivottaa kaikki tervetulleeksi yhteyteensä. Kirkko on sanojen, tekojen ja koko olemuksensa kautta esimakua ja näkyvä todistus tulevasta Jumalan valtakunnasta. Kirkko muodostuu siitä, että kaikki uskovat tulevat yhteen ja heidät lähetetään rauhassa. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 59.

⁶³ Kristityn elämä on liikettä, joka lähtee sanan ja sakramenttien synnyttämästä uskosta ja johtaa maailmaan lähimmäisten palvelemiseen rakkaudessa. Se on Jumalan kutsumana olemista ja hänen käskystään lähtemistä. Rakkauden tekoihin tarvittava voima kumpuaa itse kristillisen uskon sisällöstä; usko Kristukseen vie työhön lähimmäisen hyväksi. Todistus Jumalan valtakunnan evankeliumista on vietävä kaikille maailman ihmisille. Se sisältyy myös lähimmäisen rakastamiseen. Kirkon lähetystehtävä. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, s. 11.

⁶⁴ Muita uskontoja ei menneisyydessä ole aina kunnioitettu asianmukaisella tavalla, kun evankeliumia on julistettu niille, jotka eivät sitä olleet vielä kuulleet. Evankelioidessa tulee aina kunnioittaa niitä, joilla on toinen usko. Uudessa testamentissa ilmoitetun totuuden hyvän sanoman jakaminen ja toisten kutsuminen elämän täyteyteen Kristuksessa ilmentävät kunnioitettavaa rakkautta. KIRKKO: Yhteistä näkyä kohti. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CII 2013, kpl 60.

⁶⁵ Toisin uskovaan ihmiseen ja hänen uskontoonsa tutustuminen auttaa kirkkoa ja kristittyjä ymmärtämään toisen ihmisen uskoa ja vakaumusta. Se myös auttaa kristittyä ymmärtämään omaa uskontoaan entistä paremmin ja juurtumaan siihen entistä syvemmin. Elämään ja oikeudenmukaisuuteen 2003, 16.

⁶⁶ Vuoropuheluun kuuluvat toiselta oppiminen, toisen kunnioittaminen, vieraanvaraisuus, lähimmäisenrakkautta ja yhteiset teot. Yhteinen todistus 2018, 7.

Jumalan luomistyön perusteella kristityt ja muiden uskontojen edustajat voivat käydä keskustelua yhteiseen inhimilliseen elämäntodellisuuteen liittyvistä kysymyksistä, jotka liittyvät esimerkiksi yhteiskuntajärjestykseen, kulttuuriin, filosofiaan, moraaliin ja teologiaan. Uskontodialogissa voidaan päästä myös oman uskonnon syvempään ymmärtämiseen. Samalla dialogiin sisältyy kristillisen todistuksen elementti. Kirkon lähetystyön neuvottelukunnan mietintö 2004, s. 9

⁶⁷ Hyvä tietää uskontodialogista - näkökulmia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenille. Kirkon ulkoasiain osaston julkaisu vuodelta 2011, s. 19.

⁶⁸ Uskontodialogi alkaa toisen uskonnon tai maailmankatsomuksen kannattajan arkisesta kohtaamisesta. --- Kohtaamisissa kolmiyhteinen Jumala toimii salatulla tavallaan ja on läsnä Pyhän Henkensä kautta. Yhteinen todistus 2018, 7.

⁶⁹ Nykymaailman monimuotoisuudessa ja moninaisuudessa kohtaamme monia eri uskontoja, ideologioita ja vakaumuksia edustavia ihmisiä. Me uskomme, että Elämän Henki tuo iloa ja elämän täyteyttä. Näin ollen Jumalan Henki voidaan kohdata kaikissa kulttuureissa, jotka vahvistavat elämää. Pyhä Henki toimii salatuilla tavoilla, emmekä me täysin ymmärrä, miten Henki toimii toisissa uskonnollisissa perinteissä. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 93.

Nykyään, kun tietoisuus uskontojen monimuotoisuudesta on yhä suurempaa, kysymys siitä, onko pelastus mahdollinen niille, jotka eivät nimenomaisesti tunnusta uskoa Kristukseen, nousee kristittyjen kesken usein keskustelun ja pohdinnan aiheeksi. Samoin mietitään, mikä on uskontodialogin suhde julistukseen, että Jeesus on Herra. KIRKKO: Yhteistä näkyä kohti. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CII 2013, kpl 60.

Uskontodialogi on olennainen osa kirkon missiota, samoin kuin rauhantyö ja yhteiskunnallinen toiminta sekä totuuden ja yhteisymmärryksen etsiminenkin. Yhteistyö eri ryhmien kanssa rauhan aikaansaamiseksi ja oikeudenmukaisuuden vakiinnuttamiseksi kuuluu kirkon lähetykseen, koska kirkko on kutsuttu ja lähetetty muutoksen, tervehtymisen ja sovinnon tuojaksi yhteiskuntaan. Uskontojen vuoropuhelu esimerkiksi liennyttää tehokkaasti uskonnollisia jännitteitä ja auttaa moniuskontoisia yhteisöjä löytämään keinoja, joilla tarttua köyhyyttä, syrjintää, väkivaltaa ja yleistä kehitystä koskeviin ongelmiin. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä. Kirkkohallitus 2005, s. 44.

⁷⁰ Vaikutamme poliittiseen päätöksentekoon sosiaalisen ja ympäristövastuun vahvistamiseksi. Etsimme yhteiskunnan kipupisteitä ja nostamme esiin ihmisten hätää julkisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Tuemme heitä, jotka omassa työssään ja poliittisessa vastuunkantamisessaan tekevät ihmisarvoista elämää edistäviä arvovalintoja ja

päätöksiä. Meidän kirkko – välittävä yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön linjaukset 2015.

⁷¹ Diakonia ei ole vain ensiapua välittömään hätään, vaan se menee pitemmälle. Se tarttuu köyhyyden alkusyihin ja vähentää rakenteellista ja koko järjestelmää koskevaa väkivaltaa. Profeettallisessa diakoniassa on päästy holhoavasta kahtiajaosta ”varakkaisiin antajiin” ja ”köyhiin vastaanottajiin”, sillä yhteinen pyrkimys epäoikeudenmukaisuuden haastamiseen muuttaa perin pohjin sekä palveltavia että palvelijoita. ... Kirkon osallistuminen oikeudenmukaisuuden puolustamiseen ja toteuttamiseen on lähtöisin Jumalan vapauttavasta ja luovasta oikeudenmukaisuudesta. Missionaalinen kirkko osallistuu Jumalan lähetyskseen, jossa Jumalan oikeudenmukaisuus vaikuttaa. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005, s. 40-41.

⁷² Kokonaisvaltaiseen lähetyskseen kuuluu myös oikeudenmukaisuuden, ihmisarvon, yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien puolustaminen. Seurakunnat ja lähetysjärjestöt kohtaavat entistä useammin maahanmuuttajia, turvapaikanhakijoita, syrjäytettyjä, syrjään jääneitä ja vainottuja. Ne tukevat ja palvelevat heitä, toimivat heidän kanssaan ja heidän puolestaan sekä antavat äänen äänettömille. Yhteinen todistus 2018, 5.

Oikeudenmukaisuuden edistämiseksi tehtävä vaikuttamistyö on vietävä kokousten ja toimistojen tasolta osaksi paikallisseurakuntien elämää ja todistusta. Yhdessä kohti elämää: lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa 2013, kpl 77.

Kirkko elää ja toimii maailmassa, jossa vallitsee epäoikeudenmukaisuus. Tästä syystä kirkolla on aina myös yhteiskunnallinen, profeettallinen tehtävä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015, s. 11.

⁷³ Raamatullisesta koinonian käsitteestä on tullut keskeinen, kun kirkot ekumeenisesti etsivät yhteistä ymmärrystä kirkon elämästä ja ykseydestä. Tämä etsintä edellyttää, että yhteys ei ole yksinkertaisesti nyky muodossaan olemassaolevien kirkkojen yhdistymistä. Sana koinonia (yhteisö, osallisuus, kumppanuus, jakaminen) on substantiivi ja se on johdettu teosofianasta, joka merkitsee ”olla jotain yhteistä”, ”jakaa”, ”osallistua”, ”olla osallisena” tai ”tehdä yhdessä”. Raamatussa koinonia esiintyy teksteissä, joissa kerrotaan Herran ehtoolliseen osallistumisesta (ks. 1. Kor. 10:16–17), Paavalin sovinnonteosta Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen kanssa (ks. Gal. 2:7–10), köyhille kerätystä rahalahjasta (ks. Room. 15:26, 2. Kor. 8:3–4) sekä kirkon elämästä ja todistuksesta (ks. Ap.t. 2:42–45). Kirkko: yhteistä näkyä kohti, s. 12.

⁷⁴ Aikaa myöten kuitenkin havaittiin, että yksittäisten uskovien henkilökohtaisten suhteiden varaan rakentuva ”allianssiyhteys” ei yksistään riittänyt. Se oli liiaksi riippuvainen yksityisistä henkilöistä ja saattoi jäädä luonteeltaan tilapäiseksi. Lisäksi allianssiyhteys rakentui sen varaan, mitä yhteistä uskovilla on ... Tällaisestakin yhteydestä voidaan toki iloita, mutta kestävä yhteys ei voida rakentaa sellaiselle pohjalle. Valter Luoto: Kristittyjen yhteys ja ekumenia. Ristin Voitto 9/2008. (http://www.ekumenia.fi/ekumenian_tietopankki/kristittyjen_yhteys_ja_ekumenia/, viitattu 19.8.2014).

Kirkkojen jakautuneisuutta on toki aikaisemminkin yritetty voittaa vetoamalla yhteiseen hengelliseen kokemukseen. Tunnettua on esim. v.1848 perustetun Evankelisen Allianssin ekumeeninen periaate. Yhteyden perustana pidettiin yhteistä kokemusta Kristuksesta, mutta opillisia erimielisyyksiä eikä muita kiistoja aiheuttavia kysymyksiä ei ollut lupa ottaa käsittelyyn. Tällainen menettely johti perustamiskonferenssissa skandaaliin. Kokous vaiken i ihmisyyden vastaisesta orjuudesta, koska osanottajat jakaantuivat orjuuden vastustajiin ja kannattajiin. Risto A. Ahonen: Suomen ev.-lut. kirkon ja Helluntaiherätyksen teologiset keskustelut ekumeenisen keskustelun osana. Reseptio 1/2013, s. 111.

⁷⁵ Kristityt ovat aina myöntäneet sen, että kirkon epäsope haittaa sen todistusta Jumalan rakkaudesta. Kristuksen ylimmäispapillisesta rukouksesta ”että he kaikki olisivat yhtä – jotta maailma uskoisi” (Joh. 17:21) on tullut myös kirkon rukous sen ikävöidessä päivää, jona se on Krsituksen yksi ruumis. Kirkon ykseys on yksi lähetyskseen päämäärästä. Lähetys kontekstissa: Muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:N puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä. Kirkkohallitus 2005, s. 32.

Erityisenä kirkkomme korostuksena tuodaan esiin – luterilainen ja ekumeeninen -lähtökohdan mukaisesti –, että ”kirkollemme on erittäin tärkeätä pitää yhdessä tunnustuksellinen identiteetti ja ekumeeninen tahto olla avoin oikeutetuille eroavuuksille”. ”Sovitetun erilaisuuden mallia” sovellettaessa painotetaan, että ”sovittamisen” tulee olla todellista sovittamista eikä ”sovittua” tai ”kompromissiin” perustuvaa erilaisuutta. Tomi Karttunen: Kirkko: Yhteistä näkyä kohti -dokumentti ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Reseptio 2/2013, s. 46